

Puls Javnosti -VII-

juni 2014. godine

Pripremio tim projekta „Puls javnosti“ Programa Ujedinjenih nacija za razvoj, Kosovo:¹

Atdhe Hetemi,

Voditelj projekta „Puls javnosti“

Iris Duri,

Statističar, Jedinica za politička istraživanja, rodnu ravnopravnost i komunikacije.

Priština

juni 2014. godine

¹ Zvanični stav Programa Ujedinjenih nacija za razvoj je da se svako pozivanje na Kosovo u ovom dokumentu čini u kontekstu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (1999. god.).

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

Pred vama je „Kratak sažetak: Puls javnosti -I-“, u kojem pružamo kratak pregled ključnih pokazatelja i rezultate ankete Pulsa javnosti. Dodatni podaci dobijeni putem ankete će biti dostupni u Analizi Pulsa javnosti i dokumentima o aktivnostima.

Glavni pokazatelji Pulsa javnosti

Rezultati ispitivanja javnog mnjenja Pulsa javnosti koji su pred vama pokazuju opšte povećanje u zadovoljstvu ispitanika radom ključnih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija na Kosovu. Oko 46% stanovnika Kosova je zadovoljno radom ovih institucija (ukupan rad izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija).

Između aprila 2013. i aprila 2014. godine, nivo zadovoljstva radom Vlade i Premijera Kosova je povećan za oko 17 i 18 procentnih poena čime je zadovoljstvo radom ovih institucija postiglo najviše nivoe od aprila 2010. godine.

Takođe je došlo i do povećanja zadovoljstva radom zakonodavnih institucija kao što su Parlament i Predsednik parlamenta i to za oko 14 i 12 procentnih poena. Što se tiče zadovoljstva radom Predsednika i radom institucija, tu je došlo do manjeg povećanja od oko samo četiri procentna poena od aprila 2013. godine.

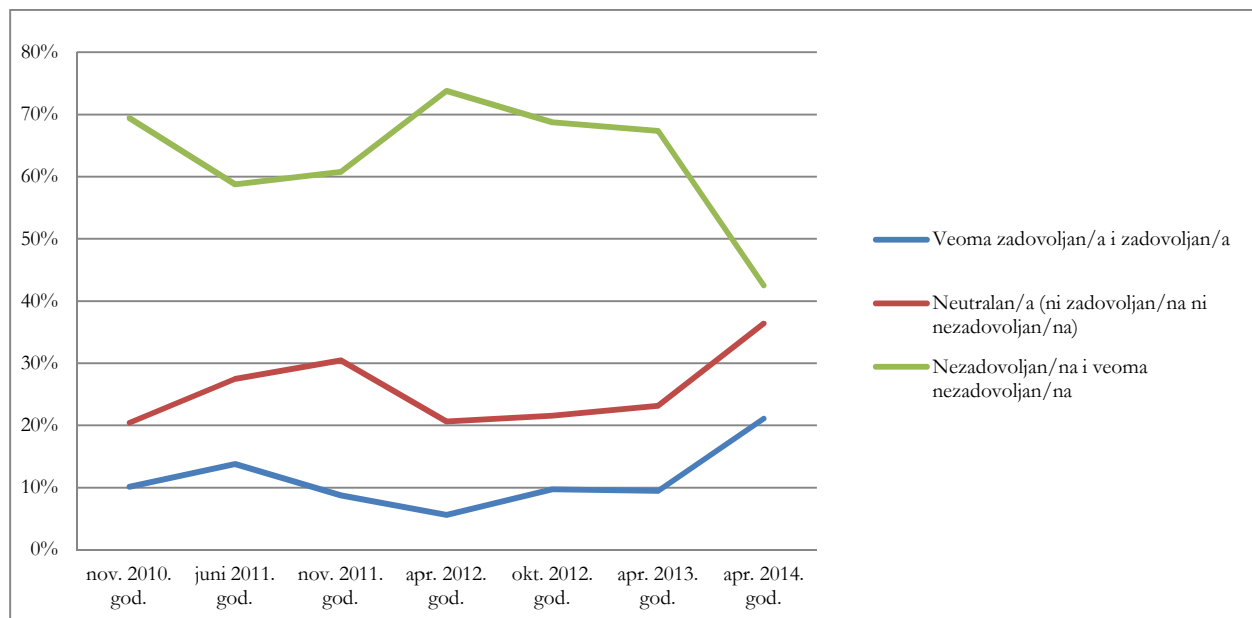
U ovakvom ukupnom porastu zadovoljstva ispitanika radom ključnih institucija na Kosovu zadovoljstvo radom pravosuđa nije izuzetak. Zadovoljstvo radom sudova na Kosovu je povećano za oko 21 procentnih poena od aprila 2013. godine. Takođe je zabeleženo i povećanje od oko 20 procentnih poena u nivou zadovoljstva radom Tužilaštva čime zadovoljstvo radom ove institucije iznosi 38% (u odnosu na samo 18% koliko je zabeleženo u aprilu 2013. godine) (*v. Tabelu 1*).

Tabela 1. Nivo zadovoljstva radom ključnih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija na Kosovu

		7-Mar	8-May	9-Jun	10-Apr	10-Nov	11-Jun	12-Oct	13-Apr	14-Apr
Zadovoljstvo radom izvršnih vlasti	Vlada	30,5%	46,9%	53,1%	29,2%	25,1%	32,6%	27,2%	27,0%	44,2%
	Premijer	54,0%	72,0%	53,8%	36,4%	30,7%	37,6%	27,3%	30,4%	48,5%
Zadovoljstvo radom zakonodavnih vlasti	Parlament	31,0%	51,4%	53,2%	34,1%	32,1%	41,0%	32,1%	32,3%	46,5%
	Predsednik parlamenta	35,4%	56,5%	51,6%	36,0%	33,3%	60,9%	44,7%	45,8%	57,8%
	Predsednik	52,0%	74,0%	61,7%	54,9%	30,8%	54,1%	47,1%	45,1%	48,8%
Zadovoljstvo radom pravosuđa	Sudovi	20,0%	21,0%	32,7%	27,2%	18,5%	26,9%	24,3%	16,7%	37,5%
	Tužilaštvo	22,7%	22,7%	31,7%	26,9%	15,1%	20,0%	15,0%	17,7%	38,1%

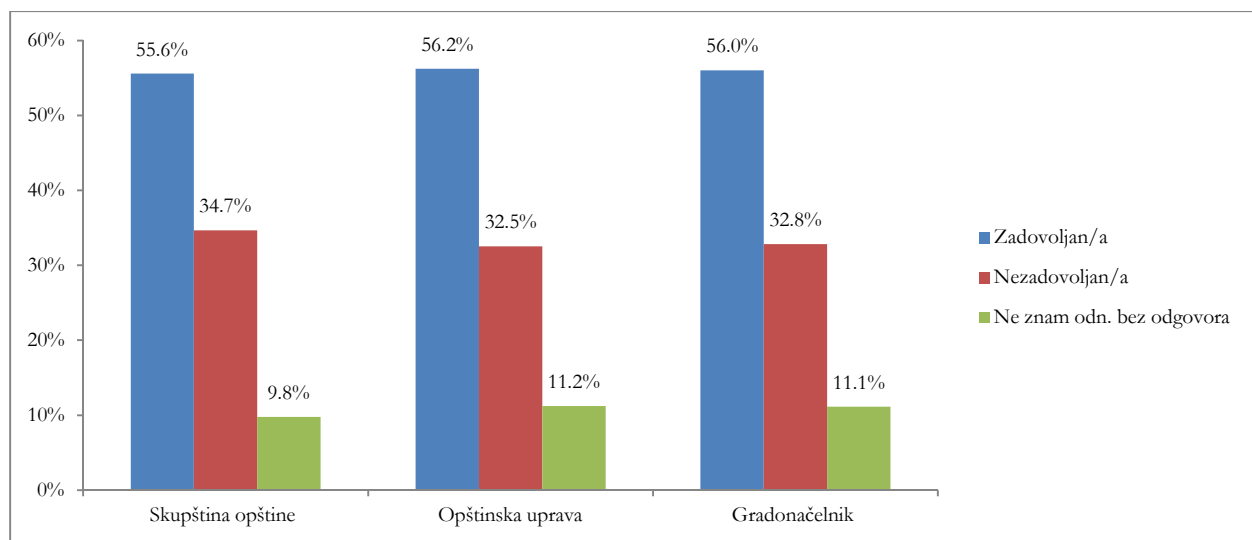
Iako se čini da je značajan broj stanovnika Kosova zadovoljan radom glavnih institucija, slika takvog stanja se značajno menja kada se od njih traži da se izjasne o zadovoljstvu političkim pravcem u kojem se Kosovo kreće. Samo oko 21% stanovnika Kosova je zadovoljno ili veoma zadovoljno trenutnim političkim pravcem Kosova, dok je skoro polovina ispitanika (42,5%) nezadovoljna ili veoma nezadovoljna političkom pravcem u kojem se Kosovo kreće. Pored toga, 36% ispitanika je izjavilo da imaju neutralne stavove oko ovog pitanja (v. Sliku 1).

Slika 1. Zadovoljstvo političkim pravcem Kosova

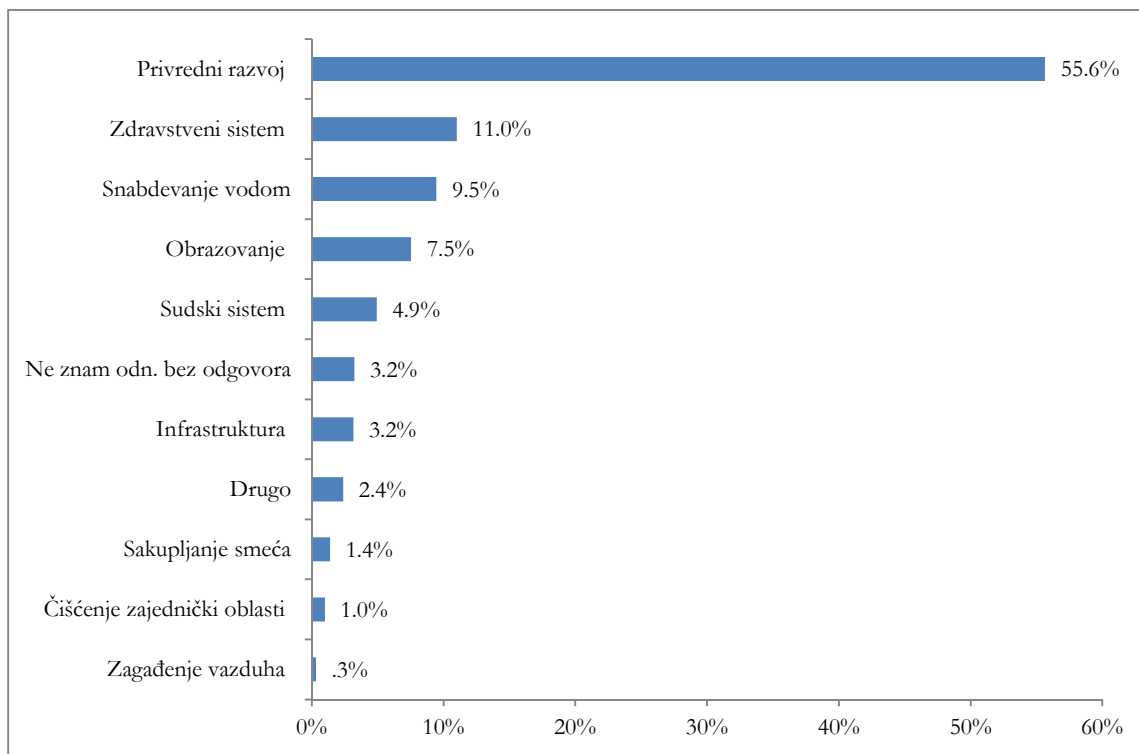
Građani su također zamoljeni da se izjasne koliko su zadovoljni sa obavljanjem poslova opštinskih skupština, opštinskih uprava i gradonačelnika od poslednjih izbora 2013. godine. Oko 57% stanovnika Kosova je izjavilo da su zadovoljni ili veoma zadovoljni radom svojih opštinskih skupština od poslednjih opštinskih izbora 2013. godine. Većina stanovnika Kosova (56%) je takođe potvrdila je da su zadovoljni radom njihovih opštinskih uprava i gradonačelnika od poslednjih opštinskih izbora 2013. godine, a 32% je izjavilo da su nezadovoljni njihovim radom. Slično tome, 35% ispitanika je izjavilo da su nezadovoljni radom svojih opštinskih skupština. Oko 11% ispitanika nije imalo mišljenje ili nisu upoznati o radu ovih opštinskih aktera (*v. Sliku 2*).

Slika 2. Nivo zadovoljstva radom Skupštine opštine, opštinske uprave i gradonačelnika

Pored mišljenja o radu opština, ispitanici su zamoljeni da se izjasne sa čim se njihove opštine trebaju što hitnije uhvatiti u koštac. Oko 56% stanovnika Kosova smatra da se pod hitno trebaju rešiti pitanja privrednog razvoja, zdravstveni sistem (11%), vodosnabdevanje (9,5%) i obrazovanje (7,5%). Samo oko 6% ispitanika smatraju da su infrastruktura, zagađenje, čišćenje zajedničkih oblasti i prikupljanje otpada oblasti kojima treba hitno poboljšanje (*v. Sliku 3*).

Slika 3. Koje od navedenih, po vašem mišljenju, treba promeniti ili pod hitno poboljšati u vašoj opštini?

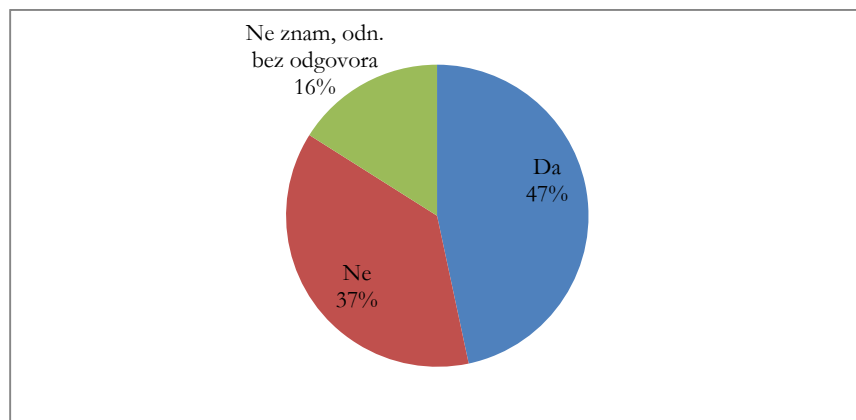
Iako korupcija i dalje ostaje fenomen oko kojeg je društvo na Kosovu zabrinuto, procenat građana koji smatraju da je korupcija velikih razmera prisutna u raznim institucijama je smanjen u odnosu na april 2013. godine. Stanovnici Kosova doživljavaju sledeće institucije kao one u kojima ima najviše korupcije velikih razmera: 40% u zdravstvenim uslugama (u odnosu na 50% u aprilu 2013. god.), 32% u sudovima (u odnosu na 56% u aprilu 2013. god.), 24% u Agenciji Kosova za privatizaciju (u odnosu na 49% u aprilu 2013. god.), kao i 24% u Energetskoj korporaciji Kosova i centralnoj upravi odn. vlastima (u odnosu sa 49% i 46% u aprilu 2013. god.) (v. Tabelu 2).

Tabela 2. Stavovi o korupciji velikih razmera

	novembar 2010. god.	juni 2011. god.	novembar 2011. god.	april 2012. god.	septembar 2012. god.	april 2013. god.	april 2014. god.
Zdravstvo (bolnice)	47,9%	40,7%	49,8%	43,3%	51,6%	50,4%	40,4%
Sudovi	49,7%	41,6%	55,6%	44,5%	47,5%	56,4%	32,2%
Kosovska agencija za privatizaciju	52,0%	40,5%	51,9%	49,4%	46,4%	48,7%	24,6%
Energetska korporacija Kosova	52,4%	47,9%	61,2%	47,8%	53,8%	48,8%	24,4%
Centralna uprava odn. vlast	47,5%	41,4%	43,3%	39,5%	35,7%	46,1%	24,0%
Carine	45,1%	42,3%	53,7%	43,2%	49,9%	58,9%	22,5%
Opštine (lokalne uprave)	32,9%	30,4%	31,9%	30,1%	32,2%	38,9%	20,6%
Poreska uprava Kosova		24,9%	36,5%	38,1%	33,6%	42,5%	16,5%
Pošta i komunikacije Kosova	34,0%	32,4%	46,6%	41,8%	45,1%	41,4%	15,4%
Obrazovanje (škole, Univerzitet)	14,4%	13,1%	17,3%	26,2%	23,5%	31,6%	13,0%
Banke	14,4%	14,9%	22,0%	20,5%	22,8%	37,5%	12,0%
Policija Kosova	15,2%	15,5%	19,5%	19,4%	28,0%	30,3%	11,5%
Policija EULEKS-a (civilna policija)	22,9%	26,2%	27,1%	28,3%	28,7%	38,3%	11,1%
Međunarodne organizacije	14,7%	12,3%	20,3%	19,3%	20,8%	24,8%	10,8%

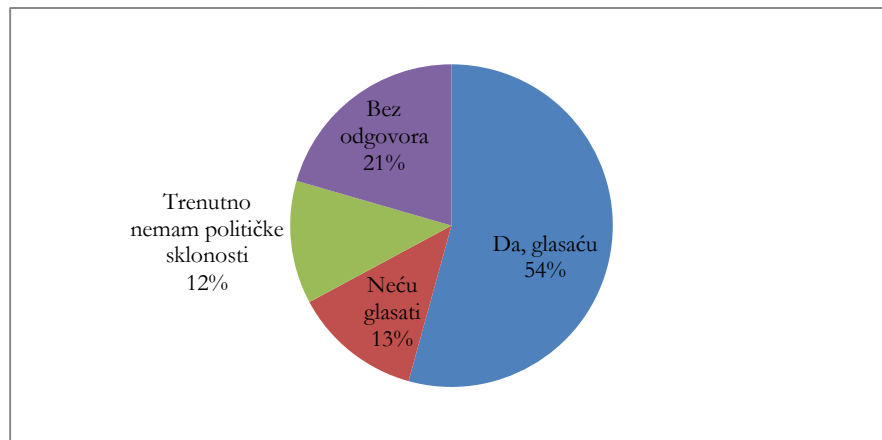
Stanovnici Kosova su prilično pesimistični u pogledu glasanja jer značajan broj ispitanika veruje da njihov glas ne može (37%) odn. ne znaju da li (16%) njihov glas može da promeni stanje na Kosovu. Podela odgovora prema etničkoj pripadnosti ispitanika pokazuje da se primećuje da je ovo nezadovoljstvo uglavnom prisutno među ispitanicima iz reda kosovskih Srba (76%), a slede ispitanici iz reda drugih zajednica na Kosovu (43%) i ispitanici iz reda kosovskih Albanaca (35%). Samo 47% potencijalnih glasača veruje da njihov glas može promeniti situaciju na Kosovu (v. Sliku 4).

Slika 4. Da li mislite da Vaš glas može da promeni stanje na Kosovu?

U anketi Pulsa javnosti je od ispitanika sa Kosova takođe zatraženo da se izraze o njihovim glasačkim sklonostima. Oko 54% ispitanika je saopštilo da će na izborima u junu 2014. godine glasati za određenu političku stranku ili koaliciju, dok je 12% izjavilo da nemaju političkih sklonosti. Pored toga, primećuje se da postoji ozbiljan procenat onih koji su rekli da neće glasati (13%) i onih koje nisu pružili odgovor na ovo pitanje (21%) (v. Sliku 5).

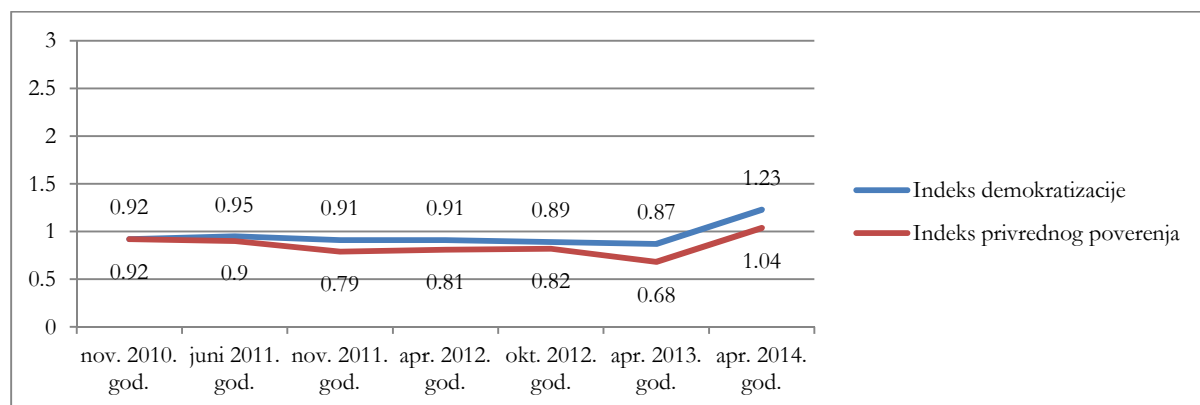
Slika 5. Glasачke sklonosti

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

Rezultati ispitivanja javnog mnjenja iz aprila 2014. godine pokazuju da su vrednosti indeksa demokratizacije (1,23) dostigle najviši nivo od novembra 2010. godine. Samo u odnosu na april 2013. godine vrednost indeksa je porasla u proseku za 0,36. Analiza podataka po rodu ispitanika pokazuje da nema značajnih razlika u mišljenjima muškaraca i žena u vezi procesa demokratizacije na Kosovu. Međutim, uzimajući u obzir da se vrednosti indeksa demokratizacije kreću u opsegu između 0 i 3, trenutne vrednosti indeksa znače da većina ljudi nema pozitivno mišljenje o demokratskim procesima. Samim tim, ovo znači da većina ispitanika ima negativnije mišljenje o procesima demokratizacije na Kosovu. Slično vrednostima indeksa demokratizacije, obračunat je i indeks privrednog poverenja na Kosovu. Vrednosti Indeksa privrednog poverenja se kreću u opsegu između 0 i 3, a vrednost indeksa između 0 i 1,5 znači da većina stanovnika Kosova nema poverenja u privredu (tj. smatraju da su privredni uslovi nepovoljni i manje su optimistični u pogledu budućnosti privrede). S druge strane, vrednost indeksa privrednog poverenja od 1,5 i više bi pokazala da većina ispitanika ima poverenja u privredu (tj. imaju povoljno mišljenje o privrednim uslovima i optimističniji su u pogledu budućnosti privrede). Na osnovu podataka tekuće ankete Pulsa javnosti, ukupan indeks privrednog poverenja na Kosovu iznosi 1,04 (za razliku od 0,68 koliko je iznosio u aprilu 2013. godine), što označava blago pozitivno povećanje od prošle godine, međutim, u proseku, stanovnici Kosova nemaju povoljno mišljenje o privredi (v. Sliku 6).

Slika 6. Indeksi demokratizacije i privrednog poverenja²

² V. poslednju stranu dokumenta za više informacija o obračunu indeksa

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

Da bi se utvrdilo koji pokazatelji su uticali na povećanje indeksa demokratizacije, izvršeno je poređenje podataka iz aprila 2013. godine sa podacima iz tekuće ankete. Među komponente indeksa demokratizacije koje su uticale na opšte povećanje vrednosti ovog indeksa su slobodni i poštenu izbori i sloboda medija. Iako je tokom aprila 2013. godine samo 15% ispitanika izjavilo da veruju da su izbori na Kosovu demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima, u aprilu 2014. godine tako smatra 37% ispitanika. Još jedna komponenta koja je uticala na značajno povećanje vrednosti indeksa je uverenje da mediji uživaju slobodu izražavanja. Iako je u aprilu 2013. godine samo 25% ispitanika izjavilo da veruje da mediji uživaju slobodu izražavanja, u aprilu 2014. godine tako smatra 45% ispitanika. Dakle, povećanje u vrednostima samo ove dve komponente iznosi oko 21 procentna poena. Međutim, drugi pokazatelji demokratizacije za koje su prikupljeni podaci u okviru ankete Pulsa javnosti pokazuju povećanje poverenja građana u nezavisnost sudstva u donošenju odluka (14%) i u sposobnost Parlamenta da nadgleda rad Vlade (10%), itd. (v. Tabelu 3).

Tabela 3. Razlike u rezultatima anketa vođenih u aprilu 2014. i aprilu 2013. godine, podaci u procentima potvrdnih odgovora na pitanja iz indeksa demokratizacije (procenat odgovora „potpuno se odn. uglavnom se slažem“)

"Uglavnom da" i "Odrešito da"	nov. 2010. god.	juni 2011. god.	nov. 2011. god.	apr. 2012. god.	okt. 2012. god.	apr. 2013. god.	apr. 2014. god.
Da li su izbori na Kosovu vođeni demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima?	31.0%	29.3%	23.1%	17.0%	16.2%	15.0%	36.4%
Da li Parlament nadgleda rad Vlade?	20.7%	20.7%	19.4%	16.7%	17.7%	17.5%	28.5%
Da li je pravosudni sistem na Kosovu nezavisan u donošenju odluka?	13.2%	15.6%	11.3%	12.3%	15.7%	10.6%	24.8%
Da li mediji na Kosovu uživaju slobodu izražavanja?	29.2%	33.9%	33.3%	34.7%	37.3%	24.6%	45.4%
Da li građansko društvo na Kosovu služi kao istinski pratilac demokratskih dešavanja na Kosovu?	22.6%	18.9%	20.3%	19.0%	24.4%	18.3%	28.8%
Da li Vaša lokalna (opštinska) uprava radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	27.7%	26.7%	29.0%	25.7%	27.3%	26.1%	32.6%
Da li Vlada Kosova radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	14.3%	16.1%	14.6%	12.9%	15.3%	16.4%	26.4%
Da li su važeći Ustav i zakoni na Kosovu demokratski i da li poštuju ljudska prava?	32.6%	27.9%	26.5%	25.9%	26.0%	33.0%	35.3%
Bez obzira na dnevnu politiku i očekivanja od budućnosti, da li se slažete da su demokratski procesi na Kosovu zavedeni i da se kreću u pravom pravcu?	25.6%	24.5%	17.9%	18.1%	18.6%	23.0%	33.0%

Slično pokazateljima indeksa demokratizacije, tekući potvrdni odgovori na pitanja iz indeksa privrednog poverenja su poređeni sa odgovorima koji su pruženi u anketi vođenoj u aprilu 2013.

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

godine. Ovdje se takođe ističe da su sve komponente imale udela u opštem povećanju vrednosti indeksa privrednog poverenja. Rezultati otkrivaju da kratkoročna (šestomesečna) očekivanja koje stanovnici Kosova imaju u vezi ukupnih prihoda porodice, kao i uslova zapošljavanja su povećana za 9,5% i 7,3%. Pored toga, ispitanici su povećali stavove o postojećim poslovnim i uslovima zapošljavanja od 6,8% odnosno 4,1% u odnosu na april 2013. godine (v. Tabelu 4).

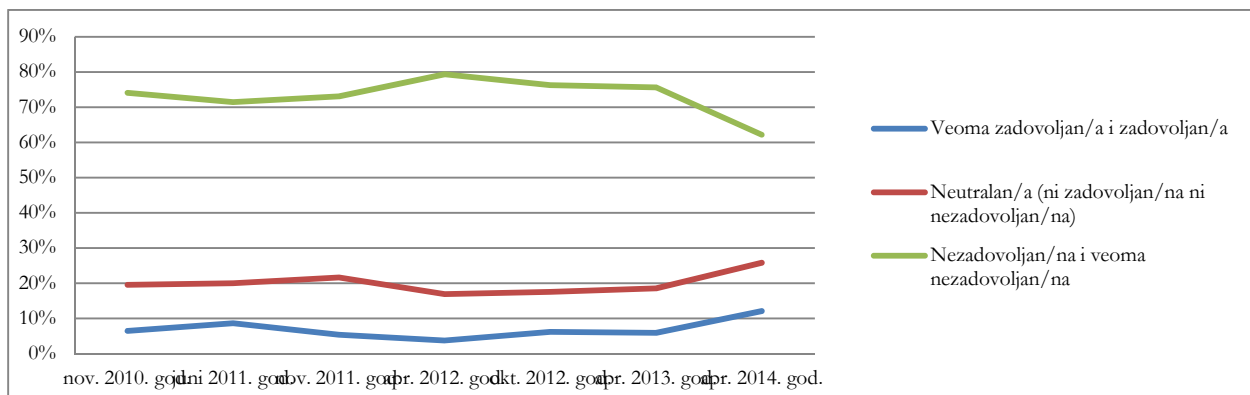
Tabela 4. Razlike u rezultatima anketa vođenih u aprilu 2014. i aprilu 2013. godine, podaci u procentima potvrđenih odgovora na pitanja iz indeksa privrednog poverenja (procenat odgovora „povoljno“)

Povoljna	nov. 2010. god.	juni 2011. god.	nov. 2011. god.	apr. 2012. god.	okt. 2012. god.	apr. 2013. god.	apr. 2014. god.
Kakva su Vaša očekivanja po pitanju ukupnih prihoda Vaše porodice u narednih šest meseci?	16.8%	12.1%	8.5%	9.9%	9.6%	7.6%	17.0%
Kako procenjujete trenutne uslove poslovanja?	10.7%	9.7%	6.0%	7.9%	6.7%	4.8%	11.6%
Kako procenjujete trenutne uslove zapošljavanja?	4.0%	3.3%	3.8%	3.4%	3.8%	5.1%	9.2%
Kakva su Vaša očekivanja po pitanju uslova zapošljavanja u narednih šest meseci?	14.3%	12.4%	8.0%	7.6%	7.4%	6.4%	13.7%

Međutim, iako je povećanje vrednosti indeksa privrednog poverenja primetno, najnoviji rezultati pokazuju da je nezadovoljstvo javnosti privrednim pravcem Kosova veće od nezadovoljstva političkim pravcem države: oko 62% svih ispitanika su ili nezadovoljni ili veoma nezadovoljni trenutnim privrednim pravcem Kosova, dok je samo 12% ispitanika zadovoljno tim pravcem. Podela rezultata ispitivanja javnog mnjenja prema etničkoj pripadnosti ispitanika pokazuje da su pripadnici ostalih zajednica (76%) nezadovoljniji od kosovskih Srba (71%) i kosovskih Albanaca (61%) (v. Sliku 7).

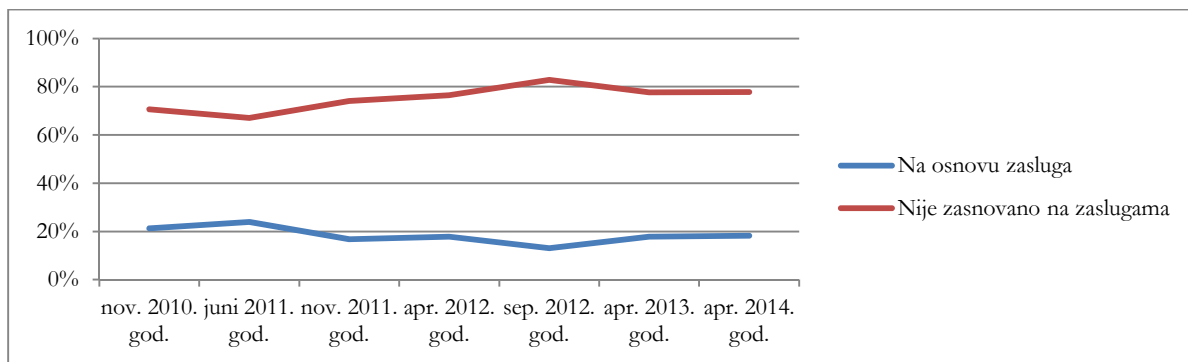
Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

Slika 7. Zadovoljstvo privrednim pravcem Kosova

Oko 59% stanovnika Kosova smatra da je nezaposlenost jedan od glavnih problema sa kojima se Kosovo suočava. Osim toga, ispitanici su i dalje ne ubeđeni da je u javnim preduzećima moguće dobiti posao prema zaslugama. Rezultati ove ankete pokazuju da 38% stanovnika Kosova veruje da porodične veze predstavljaju najvažniji faktor za dobijanje posla u javnim preduzećima, dok 18% veruje da mito predstavlja najvažniji faktor, a ove ispitanike prati 12% stanovnika Kosova koji smatraju da stranačka pripadnost predstavlja najvažniji faktor za dobijanje posla u javnim preduzećima. Samo 17% ispitanika veruje da je mešavina obrazovanja, profesionalnog iskustva i stručnog usavršavanja važna u potrazi za poslom u javnim preduzećima (v. Sliku 8).

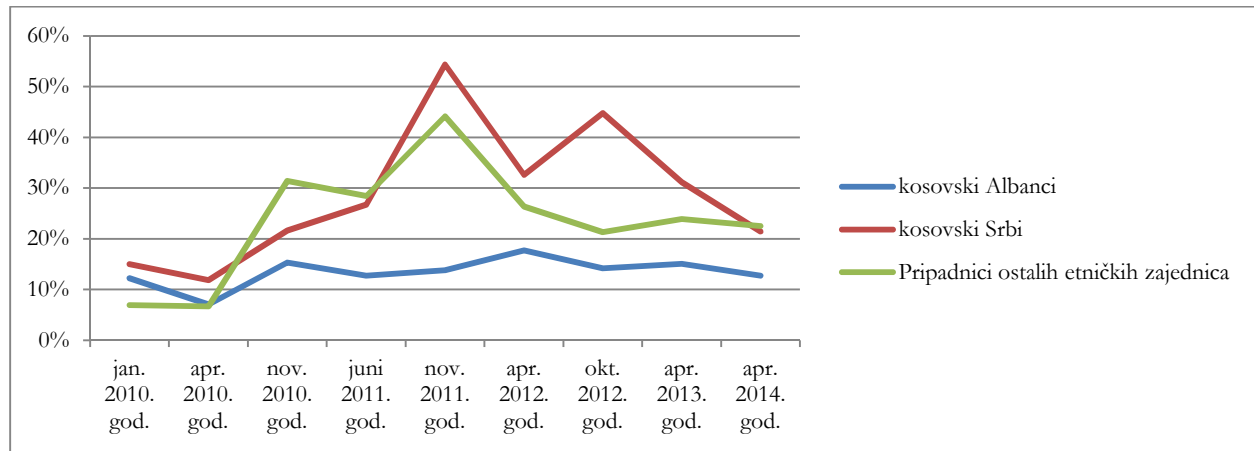
Slika 8. Stavovi o zasluženom i nezasluženom dobijanju posla u javnim preduzećima

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

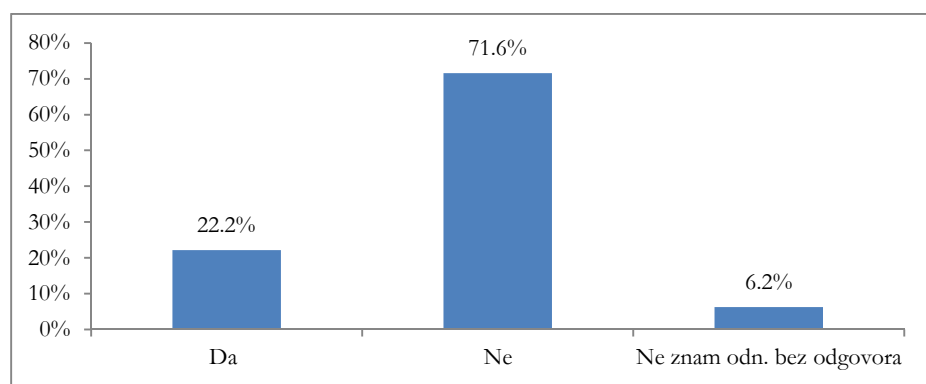
Ispitanici su takođe zamoljeni da odgovore da li su tokom poslednjih šest meseci doživeli situaciju u kojoj su se osećali diskriminisano. Većina ispitanika, bez obzira na njihovu etničku pripadnost, je odgovorila da nisu primetili takvu diskriminaciju. Pored ovoga, u periodu između oktobra 2012. i aprila 2014. godine, došlo je do stabilnog smanjenja udela broja pripadnika iz reda kosovskih Srba koji veruju da su diskriminisani u poslednjih šest meseci (22%). Slično tome, u istom periodu vremena je primećen pad u broju ispitanika iz reda kosovskih Albanaca i pripadnika drugih etničkih grupa na Kosovu koji veruju da su diskriminisani u poslednjih šest meseci (*v. Sliku 9*).

Slika 9. Osećaj diskriminisanosti

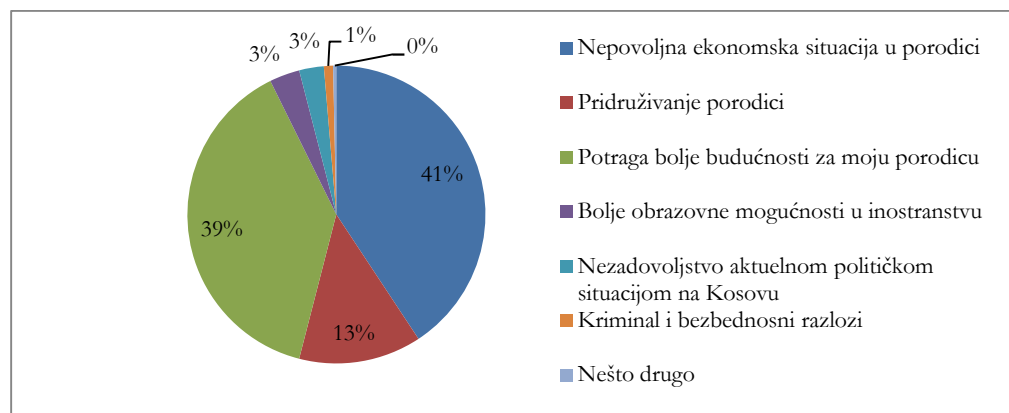
Pošto emigracija opet postaje tema za zabrinutost, građani su zamoljeni da se izjasne da li imaju planove da emigriraju sa Kosova. Zaključci otkrivaju da postoji značajan postotak ispitanika koji planiraju da to urade (22%). Šest odsto ispitanika je izjavilo da ne znaju da li će da emigriraju ili nisu pružili odgovor na to pitanje, a 72% ispitanika je potvrdilo da ne planiraju da emigriraju (*v. Sliku 10*).

Slika 10. Planovi o migraciji

Kada su oni koji su izjavili da planiraju da emigriraju zamoljeni da odgovore zbog čega posežu za opcijom emigracije, većina (41%) je izjavila da bi emigrirali zbog nepovoljnog ekonomskog stanja u porodicama. Oko 39% stanovnika Kosova je izjavilo da traže bolju budućnost za njihovu porodicu i da žele da se pridruže porodicama (13%) kao razlog za emigriranje. Sa druge strane, 7% stanovnika Kosova je izjavilo da želi da emigrira zbog boljih obrazovnih mogućnosti, nezadovoljstva trenutnom političkom situacijom, zbog kriminala i bezbednosnih razloga (v. Sliku 11).

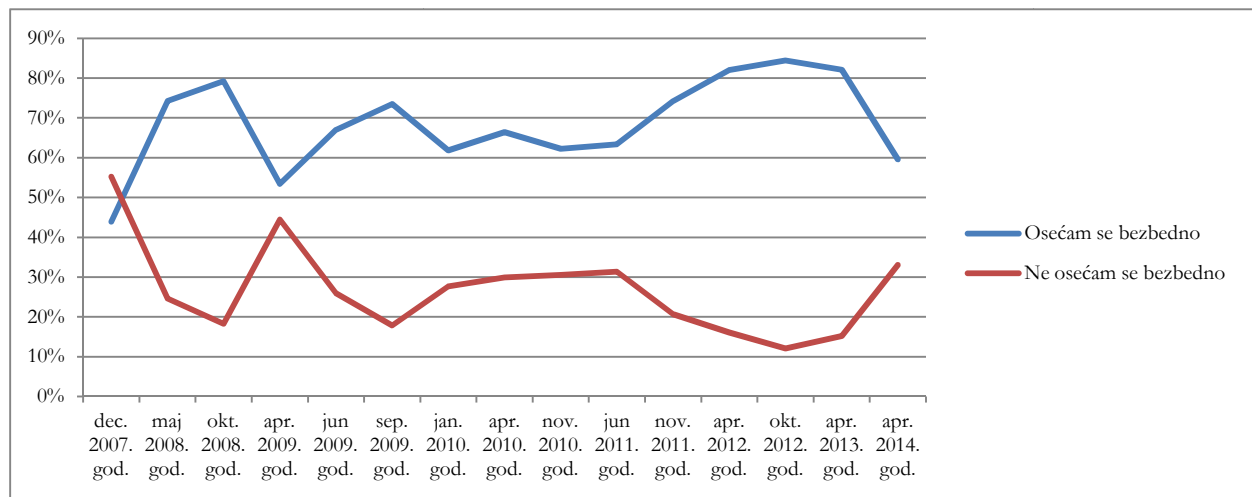
Slika 11. Razlog za emigraciju (odgovori onih koji planiraju da emigriraju)

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

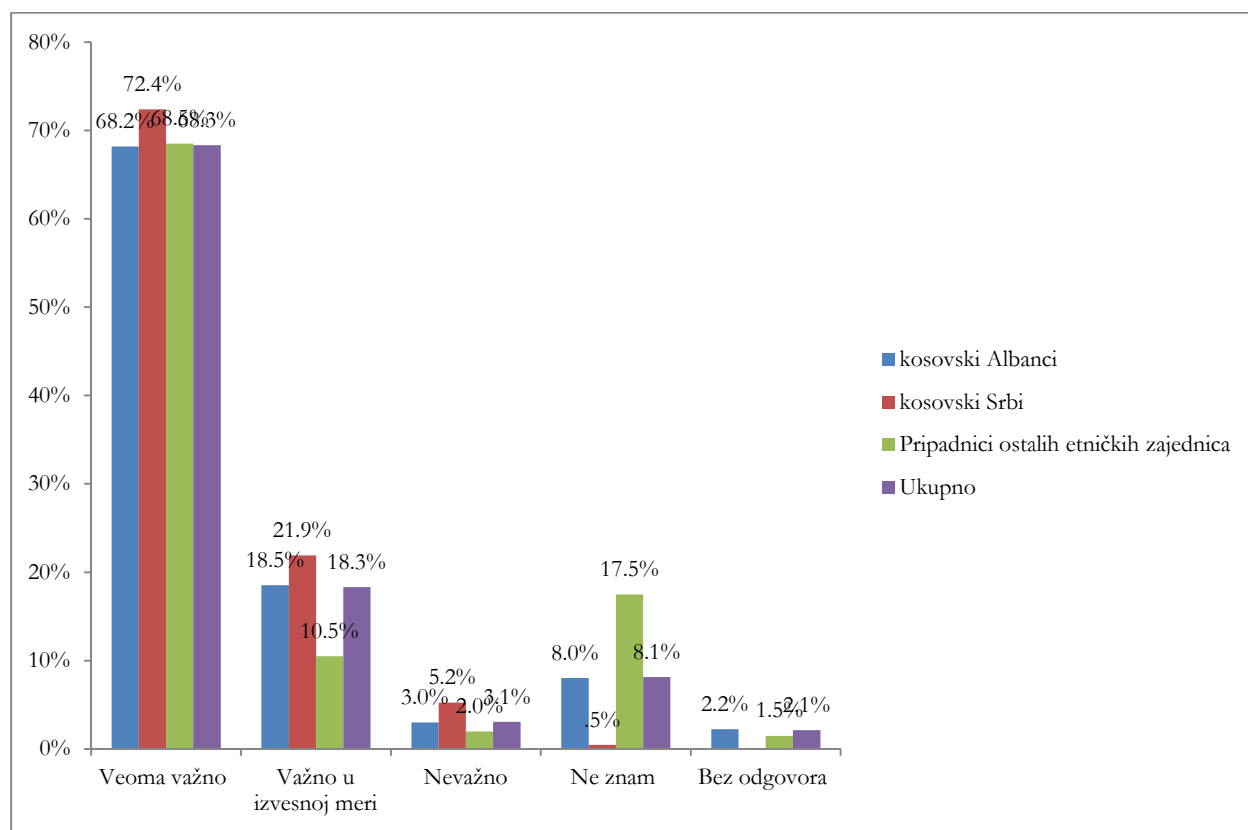
Što se tiče pokazatelja bezbednosti, od ispitanika je zatraženo da odgovore da li se osećaju bezbedno na ulicama. Podaci iz aprila 2014. godine pokazuju ogroman pad u broju ljudi koji se osećaju bezbedno. Samo 60% stanovnika Kosova je izjavilo da se osećaju bezbedno na ulicama (u odnosu na 82% u aprilu 2013. godine), dok se samo 34% (nasuprot 15% u aprilu 2013. godine) ne osećaju bezbedno u opštem smislu. Analiza ovih podataka po rodnoj osnovi pokazuje da nema značajnih razlika između broja žena i muškaraca koji se osećaju bezbedno u ulicama.

Slika 12. Osećanje bezbednosti

Sveobuhvatno bavljenje prošlošću predstavlja izazovan poduhvat za svako društvo koje se suočava sa prošlošću koja je obeležena teškim kršenjima ljudskih prava. Većina stanovnika Kosova smatra da je suočavanje sa prošlošću važno. Oko 87% ispitanika smatra da je potreba za narod Kosova da se utvrdi istina o svim ratnim zločinima koji su počinjeni u prošlosti, bez obzira na etničku pripadnost žrtava i počinilaca, „vrlo važna“ ili „donekle važna“. Međutim, iako postoji samo 3% koji misle da to pitanje nije važno, oko 10% stanovnika Kosova ne znaju ili nisu dali odgovor o značaju ovog procesa (v. Sliku 13).

Slika 13. Po vašem mišljenju, koliko je važno za narod na Kosovu da se bave utvrđivanjem istine o svim ratnim zločinima koji su počinjeni u prošlosti, bez obzira na etničku pripadnost žrtava i počinioca (podaci po etničkoj pripadnosti ispitanika)?

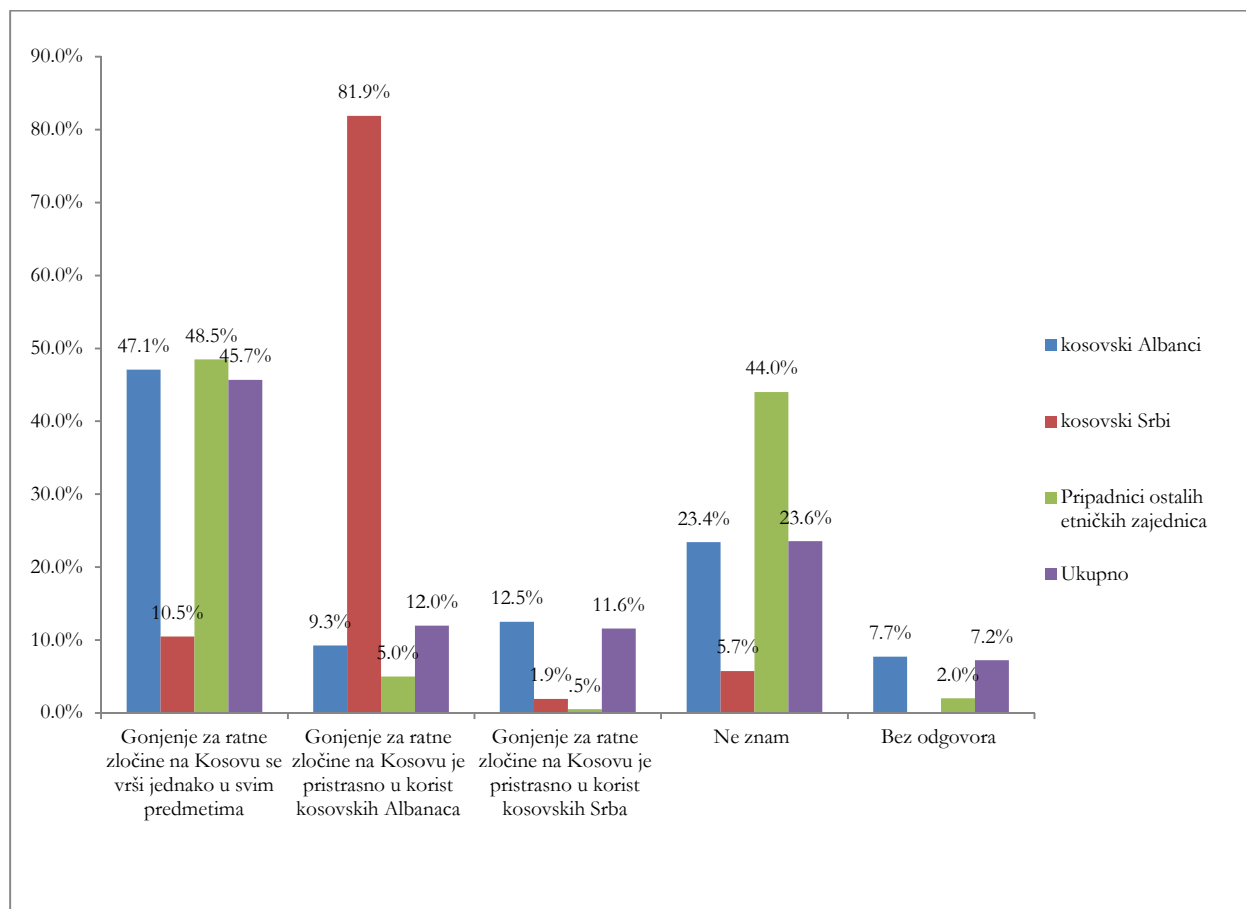

Iako je opšte zadovoljstvo ispitanika radom Tužilaštva poraslo (v. Tabelu 1), kada je u pitanju krivično gonjenje za ratne zločine, oko 12% ispitanika je izjavilo da smatraju da je ova institucija pristrasna. Iako većina kosovskih Srba (82%) smatra da se krivično gonjenje za ratne zločine vodi u korist kosovskih Albanaca, samo 12,5% kosovskih Albanaca smatra da je ova institucija pristrasna u korist kosovskih Srba. Dok je većina ispitanika iz reda drugih zajednica na Kosovu (48%) i kosovskih Albanaca (47%) smatra da je krivično gonjenje za ratne zločine na Kosovu jednako u svim krivičnim slučajevima, tako veruje samo 10,5% kosovskih Srba. Međutim, veliki broj pripadnika drugih

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

zajednica na Kosovu (46%) i kosovskih Albanaca (31%) izjavljuju da ne znaju ili da nemaju odgovor na krivično gonjenje za ratne zločine na Kosovu (v. Sliku 14).

Slika 14. U odnosu na krivično gonjenje za ratne zločine na Kosovu, koja je od narednih izjava najbliža vašem mišljenju (podaci po etničkoj pripadnosti ispitanika)?

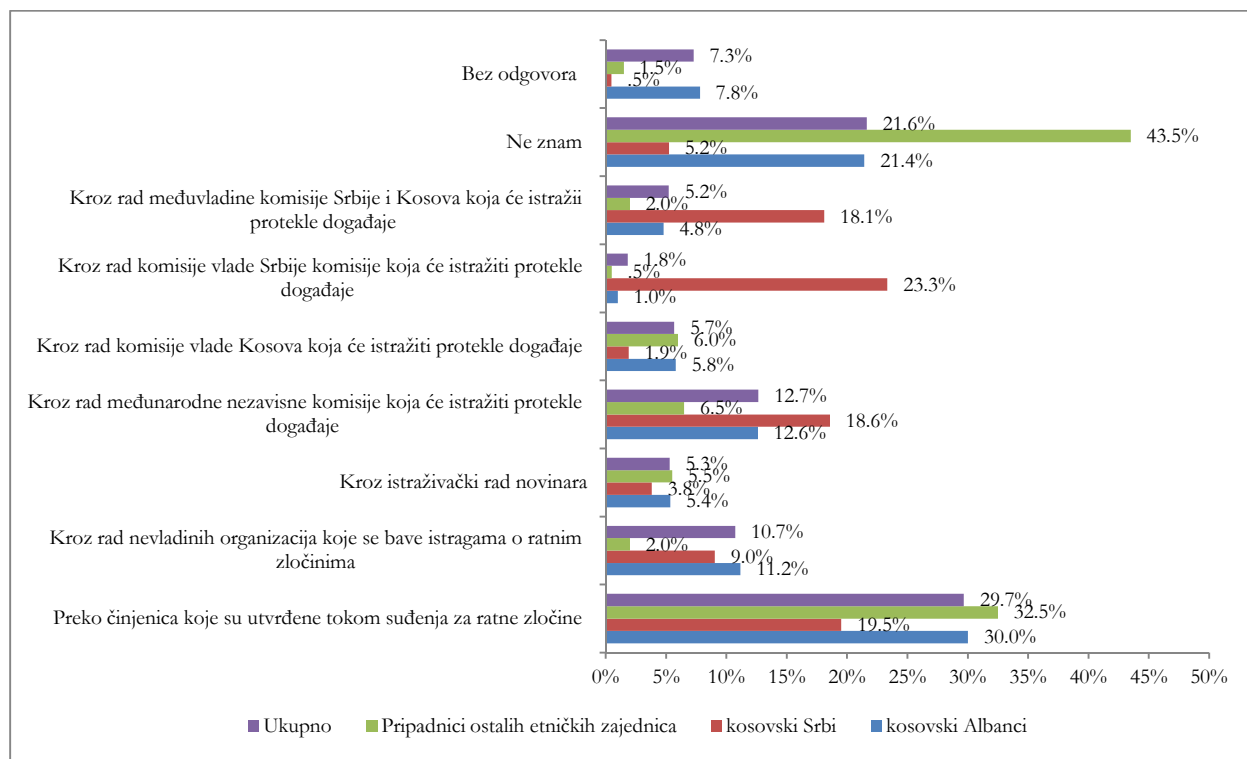

Ispitanici su takođe podelili svoja mišljenja o najprigodnijim načinima da se otkriju činjenični podaci o zločinima koji su počinjeni tokom oružanog sukoba na Kosovu. Trideset odsto ispitanika smatra da se istraga treba obaviti na osnovu činjenica koje su otkrivene tokom suđenja za ratne zločine, sledi *Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.*

13% ispitanika koji misle da bi trebalo da se uradi radom međunarodne nezavisne komisije koja treba da ispita protekle događaje i 11% izjavljuje da treba da bude urađeno kroz rad nevladinih organizacija koje se bave istragama o ratnim zločinima. Međutim, gotovo jedna trećina stanovnika Kosova (29%) ne zna ili nije pružila odgovor o najpogodnijem načinu da se otkriju činjenice o zločinima koji su počinjeni tokom oružanih sukoba na Kosovu. Podela ovih podataka po etničkoj pripadnosti ispitanika otkriva velike razlike u mišljenjima pripadnika različitih etničkih grupa.

Većina kosovskih Albanaca smatra da je najpogodniji način otkrivanja ovih činjenica putem suđenja za ratne zločine (30%), zatim radom međunarodne nezavisne komisije koja će ispitati protekle događaje (13%) i radom nevladinih organizacija koje se bave istragama o ratnim zločinima (11%). Oko 23% kosovskih Srba smatra da rad komisije vlade Srbije koja treba da ispita protekle događaje predstavlja najpogodniji način da se otkriju činjenice u vezi zločina koji su počinjeni tokom rata na Kosovu. Međutim, 19,5% kosovskih Srba smatra da je najpogodniji način otkrivanja ovih činjenica putem suđenja za ratne zločine, sledi 18% onih koji smatraju da je najbolji način putem rada međuvladine komisije Kosova i Srbije ili međunarodne nezavisne komisije koja će ispitati protekle događaje. Što se tiče ispitanika iz reda drugih zajednica na Kosovu, 43,5% je izjavilo da ne znaju koji bi bio najbolji način da se otkriju ratni zločini, sledi 32,5% članova ove zajednice koji smatraju da suđenja za ratne zločine predstavljaju najpogodniji način za otkrivanje činjenica o zločinima koji su počinjeni tokom oružanih sukoba na Kosovu (*v. Sliku 15*).

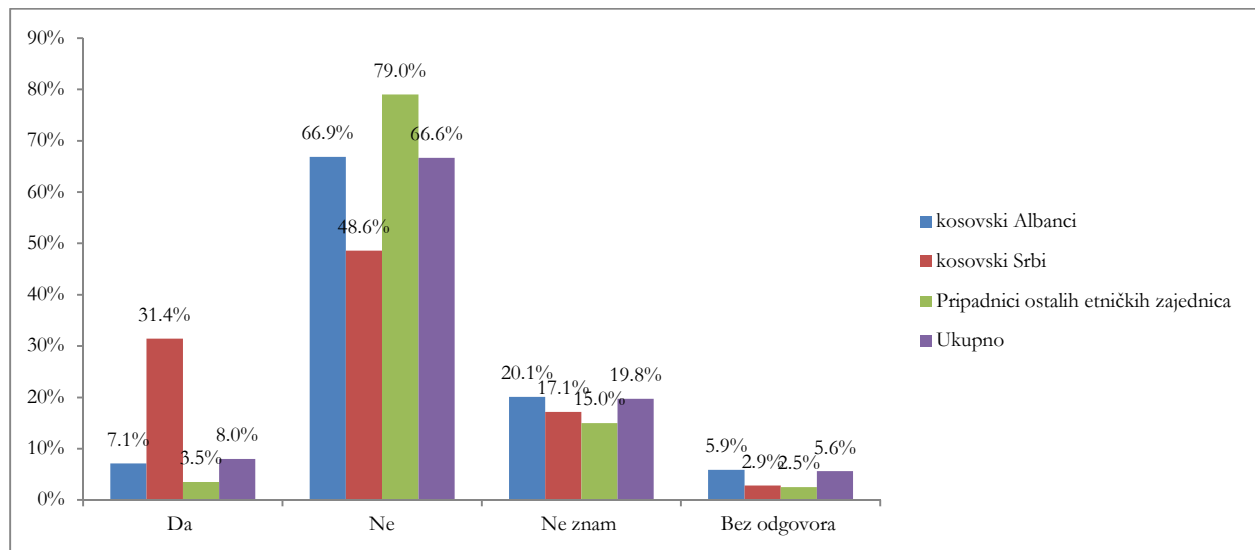
Slika 15. Po vašem mišljenju, koji je najpogodniji način za otkrivanje činjenica o zločinima počinjenim tokom oružanih sukoba na Kosovu (podaci prema etničkoj pripadnosti ispitanika)?

Samo, 8% ispitanika je odgovorilo potvrdno na pitanje da li smatraju da su pripadnici njihovih zajednica počinili ratne zločine. Oko 67% je izjavilo da pripadnici njihovih zajednica nisu počinili ratne zločine, a 25% ne zna ili nije dalo odgovor na ovo pitanje. Podela podataka prema etničkoj pripadnosti ispitanika pokazuje da 31% kosovskih Srba smatra da su pripadnici njihove zajednice počinili ratne zločine, dok 49% ne veruje u to. Što se tiče kosovskih Albanaca, samo 7% smatra da su pripadnici njihove zajednice počinili ratne zločine, a 70% ne misli da jesu. Kad su u pitanju pripadnici drugih zajednica na Kosovu, 79% smatra da pripadnici njihove etničke zajednice nisu počinili ratne zločine, dok 3,5% smatra da jesu.

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

Slika 16. Da li mislite da su pripadnici vaše etničke zajednice počinili ratne zločine (podaci prema etničkoj pripadnosti ispitanika)?

Metodologija

Ovi rezultati su zasnovani na anketi javnog mnjenja koja je ispitala uzorak od 1,306 ispitanika, građana Kosova starijih od 18 godina, oba pola, iz svih opština i regiona na Kosovu, iz ruralnog i urbanog područja.

Uzorak je uključivao 896 kosovskih Albanaca, 210 kosovskih Srba i 200 nesrpskih manjina na Kosovu (tj. Turaka, Bošnjaka, Gorana, Roma, Aškalija i Egipćana). Anketa je urađena metodom slučajnog uzorka. Uzorak predstavlja domaćinstava na Kosovu.

Anketu je sproveo preduzeće „Index-Kosova“ (Priština) krajem marta i početkom aprila 2014. godine.

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

Napomena za težinski faktor zbirova

Ankete javnog mnjenja koje sprovodi „Pulsa javnosti“, zaglađuje manjine kako bi se podaci raščlanili prema etničkoj pripadnosti ispitanika, međutim, kada trebamo da izračunamo konačne cifre, moramo da uporedimo podatke sa stvarnim podacima o stanovništvu.

Od 2002. godine smo u našim anketama koristili sledeće procenete za ukupno zbrajanje podataka na nivou Kosova:

- kosovski Albanci: 88%
- kosovski Srbi: 6%
- Drugi (Bošnjaci, Turci, Goranci i pripadnici zajednice Roma, Aškalija i Egipćana): 6%.

Međutim, prema podacima iz registracije stanovništva i zvaničnih rezultata Agencije za statistiku, etnički sastav stanovništva je sledeći:

Etnička pripadnost	Stanovništvo	Procenat
kosovski Albanci	1,616,869	92,93
kosovski Srbi	25,532	1,47
kosovski Turci	18,738	1,08
kosovski Bosanci	27,533	1,58
Romi	8,824	0,51
Aškalije	15,436	0,89
Egipćani	11,524	0,66
Goranci	10,265	0,59
Ostali	2,352	0,14
Ukupno	1,739,825	100,00

Praćenje gore navedenih podataka u našim anketama, težinske vrednosti postaju sledeće:

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

- 93% Albanaca,
- 2% Srba,
- 5% ostalih.

Uzimajući u obzir da kosovski Srbi u severnim delovima Kosova nisu učestvovali u registraciji stanovništva, kao i da je opšte mišljenje da je stopa učešća kosovskih Srba u ostatku Kosova niža, procenili smo da bi trebalo da dodamo još 40.000 kosovskih Srba čime bi njihov broj dosegao 65.532. Ovime se takođe povećava i ukupan broj stanovnika Kosova na 1.779.825.

Kada se ove izmene uzmu u obzir, ponderisanje podataka u našoj anketi će biti urađeno na sledeći način:

- 92% kosovskih Albanaca,
- 4% Srba,
- 4% drugih (Bošnjaci, Turci, Goranci i pripadnici zajednice Roma, Aškalijski i Egipćani).

Obračun indeksa

Indeks demokratizacije je kombinovani prosek izračunat na osnovu procena ispitanika o tome koliko se slažu ili ne slažu u pogledu razvoja sledećih procesa na Kosovu: slobodni i poštenu izbore, praćenja učinka vlade od strane Parlamenta, nezavisnog pravosudnog sistema, slobode izražavanja i medija, postojanja organizacija građanskog društva koje preuzimaju ulogu "psa čuvara" na Kosovu, postojanje državne vlade koja je zasnovana na prioritetima građana, ljudskih prava koja se temelje na Ustavu i zakonima i da li lokalne vlasti rade u skladu sa prioritetima građana. Indeks je neprekidna veličina koja se kreće od 3 (maksimalna) što znači da su se svi učesnici u potpunosti složili da je demokratizacija na dobrom putu, do 0 (minimum) što znači da se učesnici ne slažu da je demokratizacija na pravom putu.

Indeks privrednog poverenja je kombinovani prosek, izračunat na osnovu procena ispitanika o povoljnosti ili nepovoljnosti privrednih prilika koje prevladavaju na Kosovu. Konkretno, ispitanici procenjuju sledeće uslove:

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

očekivanja u pogledu ukupnih primanja porodice i uslova za zapošljavanje u narednih šest meseci, ocena tekućih poslovanja i uslova za zapošljavanje. Vrednosti se kreću od 0 (minimalna) do 3 (maksimalna) gde opseg između 0 do 1,5 pokazuje nepovoljnu procenu stanja privrede, vrednosti između 1,5 i 3 označavaju uglavnom povoljne procene stanja privrede.